

Załącznik do uchwały
Nr XXXIX/282/2024
Rady Powiatu Chełmińskiego
z dnia 27 lutego 2024 r.

**POWIATOWY PROGRAM PROFILAKTYCZNY
W ZAKRESIE PROMOWANIA I WDROŻENIA
PRAWIDŁOWYCH METOD WYCHOWAWCZYCH
W STOSUNKU DO DZIECI W RODZINACH
ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ
NA TERENIE POWIATU CHEŁMIŃSKIEGO
NA LATA 2024-2030**

Chełmno 2024

Wstęp

Konstytucja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 roku wyraża przekonanie, że rodzina jako podstawowa komórka społeczeństwa oraz naturalne środowisko rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, powinna być otoczona niezbędną ochroną oraz wsparciem, aby mogła w pełnym zakresie wypełniać swoje obowiązki w społeczeństwie. Uznaje, że dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia. Jednocześnie ma na uwadze, że dziecko ze względu na swoją niedojrzałość fizyczną oraz umysłową wymaga szczególnej opieki i troski.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku mówi, że Rzeczpospolita polska zapewnia ochronę praw dziecka, a organy władzy publicznej zobowiązane są do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją oraz że dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. wskazuje, że pomoc społeczna jest tą dziedziną polityki społecznej państwa, której celem jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie same pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, czyniąc jednocześnie odpowiedzialnymi za organizację pomocy społecznej organy administracji rządowej i samorządowej wszystkich szczebli.

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków a szczególnie dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta” – stwierdza uchwalona w dniu 9 czerwca 2011 roku ustawa

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa ta mówi jednocześnie, że obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, a także organach administracji rządowej.

Jednocześnie ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na samorząd powiatowy między innymi obowiązek opracowania i realizacji programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Pomimo, że wszystkie dzieci mają prawo do szczególnej troski i pomocy, wyżej wymienione akty prawne wyróżniają te, które żyją w trudnych warunkach socjalnych i ekonomicznych i do nich kierują szereg działań profilaktycznych, interwencyjnych i wspierających. Natomiast samorządy wszystkich szczebli, w tym samorząd powiatowy powinny wspierać rodziców w działaniach na rzecz właściwego zabezpieczenia potrzeb dzieci, powinny tak kreować lokalną politykę społeczną i rodzinną, aby sprzyjała ona zapewnieniu w możliwie maksymalnym zakresie odpowiednich warunków życia i rozwoju dziecka.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakłada na powiat obowiązek opracowania i realizację programów profilaktycznych mających na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w trakcie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą. Niniejszy program kierowany jest do dzieci i młodzieży – potencjalnych ofiar przemocy domowej, do rodziców biologicznych dzieci oraz do rodziców zastępczych.

I. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

„Ograniczenie problemu przemocy i skutków stosowania przemocy poprzez prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych wobec dzieci w rodzinach zagrożonych występowaniem przemocy domowej”.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU:

Cel 1: Podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących ze stosowania przemocy w rodzinie oraz o instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy.

Cel 2: Pomoc rodzinom dysfunkcyjnym, z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i zagrożonym przemocą w rodzinie.

Cel 3: Edukacja i promowanie prawidłowych postaw rodzicielskich, stosowanych metod wychowawczych oraz stylu życia wolnego od przemocy.

II. ODBIORCY PROGRAMU

- 1) Rodziny dotknięte przemocą: osoby doznające przemocy, osoby stosujące przemoc, świadkowie przemocy.
- 2) Rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
- 3) Dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym.
- 4) Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i niedostosowane społecznie.
- 5) Przedstawiciele władz lokalnych, instytucji i służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.
- 6) Społeczność lokalna.

III. REALIZATORZY PROGRAMU

- 1) samorządowe jednostki organizacyjne pomocy społecznej (PCPR, OPS-y)
- 2) Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.

- 3) Sąd Rejonowy w Chełmnie.
- 4) Policja
- 5) Placówki edukacyjne (szkoły, przedszkola)
- 6) Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze
- 7) Organizacje pozarządowe

IV. DANE DOTYCZĄCE ZJAWISKA PRZEMOCY W POWIECIE CHEŁMIŃSKIM:

Należy podkreślić, że z uwagi na sytuację w kraju, tj. wprowadzenie stanu zagrożenia epidemicznego w 2020r., funkcjonowanie w stanie zagrożenia epidemicznego zmusiło wiele instytucji do dostosowania pracy w obostrzeniach sanitarnych. Częściowej zmianie uległy formy współpracy z innymi jednostkami pomocowymi oraz kontakty z podopiecznymi.

1. Ilość spraw karnych z nałożeniem dozoru kuratora wobec skazanych za przestępstwo z użyciem przemocy w rodzinie w latach 2020-2022

2020	2021	2022
19	20	14

Źródło: Sąd Rejonowy w Chełmnie Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej

2. Ilość prowadzonych dozorów kuratorskich wobec skazanych za przestępstwo z użyciem groźby karalnej oraz przemocy w rodzinie w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
Ilość prowadzonych dozorów kuratorskich wobec skazanych za przestępstwo z użyciem groźby karalnej oraz przemocy w rodzinie	19	24	14
Ilość prowadzonych dozorów kuratorskich wobec skazanych za przestępstwo z użyciem przemocy w rodzinie, w tym:	19	20	14
Ilość prowadzonych dozorów kuratorskich wobec skazanych za przestępstwo z użyciem przemocy w stosunku do dzieci	5	3	2

Źródło: Sąd Rejonowy w Chełmnie Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej

3. Liczba odbytych interwencji domowych z udziałem Policji w poszczególnych gminach w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
Miasto Chełmno	98	66	72
Teren wiejski ogółem, w tym:	134	93	71
Gmina Chełmno	16	15	13
Gmina Kijewo Królewskie	9	8	9
Gmina Lisewo	36	16	15
Gmina Papowo Biskupie	12	5	6
Gmina Stolno	11	12	3
Gmina Unisław	50	37	25
OGÓŁEM	232	159	143

Źródło: Komenda Powiatowej Policji w Chełmnie

4. Liczba odbytych interwencji domowych z udziałem Policji dotyczących przemocy w rodzinie w latach 2020-2022

	2020r.	2021r.	2022r.
Liczba interwencji domowych Policji dotyczących przemocy w rodzinie ogółem	178	140	72
w tym: miasto Chełmno	98	66	32
w tym: teren wiejski	80	74	40
Liczba osób pokrzywdzonych ogółem	219	139	122
w tym: liczba kobiet	154	112	102
w tym: liczba mężczyzn	33	16	10
w tym: nieletni	32	11	10
Liczba sprawców przemocy ogółem	185	120	72
w tym: liczba kobiet	15	9	4
w tym: liczba mężczyzn	169	110	68
w tym: nieletni	1	0	0

Liczba sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu ogółem	103	70	64
w tym: liczba kobiet	2	5	3
w tym: liczba mężczyzn	101	65	61
w tym: nieletni	0	0	0
Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej, w których była prowadzona procedura Niebieskich Kart z art.207 KK – znęcanie się nad rodziną:			
wszczętych	90	64	57
stwierdzonych	54	27	18
zakończonych	94	65	61

Źródło: Komenda Powiatowej Policji w Chełmnie

5. Liczba mieszkańców powiatu chełmińskiego objętych wsparciem przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Chełmnie w latach 2020-2022

	2020r.	2021r.	2022r.
Liczba osób objętych wsparciem przez OIK	28	17	13
w tym:			
liczba ofiar przemocy w rodzinie	7	12	1

6. Liczba odbytych interwencji domowych przez pracowników Ośrodków Pomocy Społecznej dotyczących przemocy w rodzinie, w poszczególnych gminach, w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
MOPS Chełmno	48	41	1
GOPS Chełmno	2	3	10
GOPS Stolno	0	2	0
GOPS Papowo Biskupie	10	8	15
GOPS Unisław	25	27	17
GOPS Lisewo	0	0	0
GOPS Kijewo Król.	0	0	0
OGÓŁEM	85	81	43

Źródło: Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie chełmińskim

7. Liczba procedur Niebieskich Kart prowadzonych przez Ośrodki Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach, w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
MOPS Chełmno			
Liczba założonych NK	52	49	45
Liczba zakończonych NK	48	52	15
GOPS Chełmno			
Liczba założonych NK	19	17	19
Liczba zakończonych NK	9	9	4
GOPS Stolno			
Liczba założonych NK	11	14	4
Liczba zakończonych NK	8	16	3
GOPS Papowo Biskupie			
Liczba założonych NK	10	5	7
Liczba zakończonych NK	9	4	7
GOPS Unisław			
Liczba założonych NK	25	27	17
Liczba zakończonych NK	15	17	9
GOPS Lisewo			
Liczba założonych NK	29	16	14
Liczba zakończonych NK	22	8	7
GOPS Kijewo Król.			
Liczba założonych NK	20	14	10
Liczba zakończonych NK	2	18	8
OGÓŁEM			
Liczba założonych NK	166	142	116
Liczba zakończonych NK	113	124	53

Źródło: Ośrodki Pomocy Społecznej w powiecie chełmińskim

8. Liczba spotkań Zespołów Interdyscyplinarnych oraz grup roboczych w poszczególnych gminach w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
Miasto Chełmno	89	66	73
Gmina Chełmno	52	53	63
Gmina Stolno	24	33	22
Gmina Papowo Biskupie	12	7	9
Gmina Unisław	98	123	88
Gmina Lisewo	37	38	40
Gmina Kijewo Król.	54	18	50
OGÓŁEM	366	338	345

Źródło: Zespoły Interdyscyplinarne powiatu chełmińskiego

V. OCZEKIWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.

1. Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących z przemocy domowej
2. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
3. Podniesienie poziomu świadomości wśród mieszkańców Powiatu Chełmińskiego na temat zapobiegania zjawisku przemocy domowej.
4. Zapewnienie należytej opieki dzieciom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.
5. Poprawa funkcjonowania rodziny dysfunkcyjnej w pełnieniu swoich zadań.
6. Wzmocnienie rodziny w radzeniu sobie z problemami wychowawczymi.
7. Rozwój wiedzy i umiejętności rodziców w prawidłowym funkcjonowaniu.
8. Pomoc rodzinie w rozwiązywaniu problemów wynikających z sytuacji kryzysowej.
9. Współpraca i koordynacja działań służb i organizacji działających na rzecz pomocy dziecku i rodzinie, zwłaszcza w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
10. Wzrost świadomości społecznej w zakresie możliwości uzyskania wsparcia i pomocy ze strony instytucji i organizacji pozarządowych na terenie Powiatu Chełmińskiego.
11. Wzrost poczucia bezpieczeństwa osób zagrożonych przemocą.

W celu osiągnięcia zamierzonych rezultatów wskazana jest aktywna współpraca lokalnych samorządów, instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej. Podejmowane działania profilaktyczne mają na celu zapobiegać nasilaniu się zjawiska przemocy domowej, a zwłaszcza wobec dzieci poprzez promowanie i wdrożenie prawidłowych metod wychowawczych.

VI. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Cel główny Programu: **Ograniczenie problemu przemocy i skutków stosowania przemocy poprzez prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych wobec dzieci w rodzinach zagrożonych występowaniem przemocy domowej**

Lp.	Cel szczegółowy	Działanie	Realizatorzy	Wskaźniki	Termin realizacji
1.	Podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej zagrożeń płynących ze stosowania przemocy w rodzinie oraz o instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy.	• rozpowszechnianie materiałów informacyjnych (ulotki, broszury, publikacje, poprzez stronę internetową, tablicę ogłoszeń itp.) na temat: -zagrożeń płynących ze stosowania przemocy; - informacji o możliwościach uzyskania wsparcia i pomocy: - ośrodków, instytucji, placówek oraz organizacji pozarządowych działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;	• Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Ośrodki Pomocy Społecznej • Placówki oświatowe • Sąd Rejonowy w Chełmnie • Komenda Powiatowa Policji • Organizacje pozarządowe	• liczba i rodzaj rozpowszechnionych materiałów informacyjnych	2024 - 2030
2.	Pomoc rodzinom dysfunkcyjnym, z problemami opiekuńczo-	• zapewnienie poradnictwa specjalistycznego rodzinom dysfunkcyjnym, z problemami	• Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Ośrodki Pomocy Społecznej	• liczba spotkań, konsultacji, porad; • liczba rodzin objętych	2024 - 2030

	wychowawczymi i zagrożonym przemocą w rodzinie	opiekuńczo-wychowawczymi i zagrożonym przemocą w rodzinie; • praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z rodzinami zastępczymi oraz asystentów rodziny z rodzinami biologicznymi w zakresie kształtowania prawidłowych postaw i wzorców rodzicielskich.	• Placówki oświatowe • Organizacje pozarządowe	poradnictwem specjalistycznym; • liczba rodzin objętych współpracą z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej lub asystentem rodziny.	
3.	Edukacja i promowanie prawidłowych postaw rodzicielskich, stosowanych metod wychowawczych oraz stylu życia wolnego od przemocy	• organizowanie spotkań, szkoleń, warsztatów skierowanych dla rodziców mających na celu podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych; • wzmacnianie kompetencji osobistych dzieci i młodzieży w zakresie umiejętności unikania zagrożeń związanych ze zjawiskiem przemocy.	• Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Ośrodki Pomocy Społecznej • Placówki oświaty • Organizacje pozarządowe	• liczba zorganizowanych spotkań/ szkoleń/ warsztatów; • liczba beneficjentów programów profilaktycznych.	2024 - 2030

VII. MONITORING

Monitorowanie przebiegu realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Dyrektor PCPR w ramach corocznie przedstawianego Radzie Powiatu sprawozdania z działalności jednostki przedłoży również informację z realizacji niniejszego programu

VIII. FINANSOWANIE

Program profilaktyczny w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową w Powiecie Chełmińskim na lata 2024 – 2030 finansowany będzie ze środków budżetu państwa, jak również ze środków samorządów powiatu chełmińskiego w ramach realizacji zadań własnych poszczególnych jednostek. Przewiduje się również współudział w finansowaniu działań wynikających z zadań Programu ze środków zewnętrznych, w tym budżetu państwa oraz środków Unii Europejskiej.